

Om jag nämner porten till slottskyrkan i Wittenberg tänker många, kanske de flesta av oss, på den unga Martin Luthers kritik av den katolska kyrkan som ledde till den protestantiska reformationen. Det var en historisk händelse som hade stor betydelse för vår nuvarande sociala och politiska ordning. En liknande koppling hade hänt när en jude i det första århundradet hörde "Nu inföll tempelinvigningsfesten i Jerusalem... och Jesus gick omkring i Salomos pelarhall i templet".

Tempelinvigningsfesten firade minnet av judarnas framgångsrika beväpnade uppror mot den syriska ledaren Antiochus Epiphanes IV. Epiphanes hade gjort ett hårdhänt försök att få det judiska folket att överge deras tro och kultur. Som en del av hans kampanj vanhelgade han templet i Jerusalem genom att sätta upp ett altare till den grekiska guden Zeus där. Den karismatiska motståndsledare, Judas Maccabeus, ledde en revolt som mot alla odds besegrade Antiochus större empiriska makt. På Jesu tid var detta ännu ett levande minne.

Tempelinvigningsfesten gav näring till den kollektiva drömmen om en ny karismatisk ledare som mot alla odds kunde driva ut Rom, den nya förtryckaren som hindrade folkets frihet och hotade deras sätt att leva. De längtade efter en ny Davids son som skulle ta tillbaka och utveckla deras rike. Precis som de landsförvisade, de förtryckta och de missnöjda i vår egen tid spanar efter lovande oppositionsledare i hoppet att de skall hitta någon som är värt att hoppas på och stödja, blev Jesus omringad av förväntansfulla spanare i dagens läsning. Storstadsborna hoppades att få honom att tillkännage sin intention att ta makten.

Johannes sätt att skildra allt detta visar att Jesus på ett sätt redan hade förklarat sin intention. När han en kort tid före tempelinvigningsfesten sade

”jag är den gode herden”, var det inte den sentimentala eller terapeutiska bilden som vi i vår tid ofta föreställer oss att han menade. Den som hörde Jesus säga det hörde först och främst ett politiskt anspråk, fast framfört i bildligt språk, inte klarspråk.

För judarna var herden ett bildspråk laddat med mening från profeternas skrifter, från psaltaren och från Israels historia. I skrifterna var herdar ledare men de var inte per automatik goda. Nyss hörde vi profeten Jeremias ord där Gud själv uttryckte sin intention att ta hand om både herdarna som försummade deras uppdrag och fåren, eller de ängsliga som far illa i brist på goda ledare. Guds löfte och intention där uttrycker tydligt vad Gud anser att makt är till för. Gud anförtror makt åt oss människor av en anledning: för vård och omsorg av varandra. Det är förstås vad Jesus gestaltade med hela sitt liv och det är vad som gjorde hans anspråk på att vara den gode herden trovärdigt. De nyfikna spanarna som trängde sig på och bad Jesus om ett tillkännagivande av sin identitet och intention hade redan nog med bevis för att satsa alla deras förhoppningar på honom. Men de förmådde inte ta steget. På något sätt visste de att det skulle kosta för mycket att följa den här herden. Kan det ha varit så att de inte kunde överbrygga gapet mellan de försumligas orättvisor som förtjänade bestraffning och de försummades behov av rättvisa och läkedom som de saknade?

Som så många i vår tid, var de fast i en oändlig politisk cykel av hopp och besvikelse. Genom att ge sitt liv både för de försumliga och de försummade bröt Jesus, vår goda herde, den hopplösa cykeln. Jesus fullkomliga kombination av makt och kärlek var resultatet av eller orsaken till hans enhet med Gud som gav honom rätten att ge sitt liv och ta upp det igen som han säger i v.18 av Johannesevangeliet 10.

Korsfästelsen var den gode herdens otippade sätt att ta hand om både de försumliga och de försummade. Han tog på sig den våldsamma vedergällningen som förövre av de utsatta förtjänade och han härdade ut tillsammans med alla offren i deras ensam- och övergivenhet. Korset som en åtgärd för båda är vad som gör det möjligt för oss att erkänna vår dubbla status som de försumliga och de försummade. Vårt erkännande av den sanning ger upphov till barmhärtighetens hopp. Det är ett hopp som, när vi följer Kristus, över tiden förvandlar oss till föredömliga ledare, vilket är Guds mål för oss enligt profeten Jeremias ord.

Utöver att Gud skulle komma som herde själv, sade Gud ”och jag skall ge dem nya herdor så att de inte längre behöver vara ängsliga eller rädda, och ingen av dem skall komma bort.” Vem är du en skyddande och vägledande närvaro för? För vem skingrar din vänskap rädsla? Finns det någon som är mindre ängslig tack vare din tro och tillit till den gode herden? Om ditt svar på de frågorna är ”jag vet inte” är mina frågor till dig ”Har du satt för mycket hopp till ledare som lovar förändring som inte kostar dig mer än din röst och dina skattepengar? Och har du satt för lite hopp till den gode herden som kan förvandla dig så att du självmant ger med resurser som du inte anade att du hade tillgång till?”

Det är förstås berättelsen om Petrus själv. Uppståndelsen utvidgade hans föreställningsvärld för vad som är värt att hoppas på. Uppståndelsen gav honom ett större hopp att hänge sig åt och förvandlas av. Hans första brev som var källan till dagens epistelläsning skrevs till kristna som levde skingrade under en av de grymmaste kejsarna vi minns – Nero. De fasor han tillfogade kristna får mig att må illa. Männen och kvinnorna som tog emot Petrus brev behövde ett bättre hopp och Petrus gav dem ett. Han öppnade sitt brev med konstaterandet:

Välsignad är vår herre Jesu Kristi Gud och fader. I sin stora barmhärtighet har han fött oss på nytt till ett levande hopp genom Jesu Kristi uppståndelse från de döda. De första kristna behövde hopp i kvadrat och det är i stort sett vad uppståndelsehopp är. Vi behöver också det slags hopp fast vi är ofta för bekväma att inse det.

Petrus uppmaning till församlingens äldsta var att ha omsorg om de som Gud anförtrodde åt dem; att förstå att deras välstånd var sammanlänkade. Han uppmanade dem att söka ärekransen som aldrig vissnar – det vill säga en som ingen på jorden kan ge oss. Mycket negativt har sagts om löftet om himmelska belöningar, men när vi har sett vilka färor jordiska belöningar verkar manipulera människor till kan vi ana friheten som uppstår hos den som satsar på det himmelska. Det är kanske dags att förnya ett himmelskt hopp som ger jordisk kämpeglöd och uthållighet.

Som herdar under den goda herdens omsorg har vi ett löfte från Jesus om gemenskap med Gud som inte döden kan komma emellan. Det är ett energigivande löfte. Så när rubrikerna som rapporterar om det oändliga pendlande mellan hopp och besvikelse frestar oss till cynism, förtvivlan eller hedonism lyssna istället efter den gode herdens röst. Han vill leda oss till det levande hoppets djupare vishet och glädje som vi kan ana redan i nuet i en försmak av riket som väntar oss. Och vem vet, våra maktlösa föregångares omsorg om varandra vände världen upp och ner på ett helt oförutsägbart sätt. Vad säger att det inte kan hända igen?